

**НӨХЦӨЛТ ЗЭЭЛИЙН ЕРӨНХИЙ ХЭЛЭЛЦЭЭРТ НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ
ОРУУЛАХ ТУХАЙ ХАВСРАЛТ СОЁРХОН БАТЛАХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН
ТӨСЛИЙН ҮР НӨЛӨӨНИЙ ҮНЭЛГЭЭНИЙ ТАЙЛАН**

НЭГ.ЕРӨНХИЙ МЭДЭЭЛЭЛ

Энэхүү үнэлгээний ажлын зорилго нь Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1.4-т¹ заасны дагуу “Улаанбаатар хотноо 2017 оны 05 дугаар сарын 09-ний өдөр Монгол Улсын Засгийн газар, Бүгд Найрамдах Польш Улсын Засгийн газар хооронд байгуулсан Нөхцөлт зээлийн ерөнхий хэлэлцээрт нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хавсралт соёрхон батлах тухай” хуулийн төсөлд шалгуур үзүүлэлтийн дагуу үр нөлөөг тооцож, дүн шинжилгээ хийх, дүгнэлт, зөвлөмж өгөхөд оршино.

Нөхцөлт зээлийн ерөнхий хэлэлцээрт нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хавсралт соёрхон батлах тухай хуулийн төслийн /цаашид “Хуулийн төсөл” гэх/ үр нөлөөг үнэлэх ажиллагааг Засгийн газрын 2016 оны 59 дүгээр тогтоолын 3 дугаар хавсралтаар батлагдсан “Хууль тогтоомжийн төслийн үр нөлөөг тооцох аргачлал”-д² /цаашид “Аргачлал” гэх/ заасны дагуу дараах үе шатаар хийсэн. Үүнд:

1. Хуулийн төслийн үр нөлөөг үнэлэх шалгуур үзүүлэлтийг сонгох;
2. Хуулийн төслөөс үр нөлөөг үнэлэх хэсгээ тогтоох;
3. Шалгуур үзүүлэлтэд тохирох шалгах хэрэгслийн дагуу хуулийн төслийн үр нөлөөг үнэлэх;
4. Дүгнэлт, зөвлөмж өгөх.

Нөхцөлт зээлийн ерөнхий хэлэлцээрт нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хавсралт соёрхон батлах тухай хуулийн төслийн үзэл баримтлалыг Сангийн сайд, Монгол Улсын Тэргүүн шадар сайд бөгөөд Эдийн засаг, хөгжлийн сайд, Хот байгуулалт, барилга, орон сууцжуулалтын сайд, Гадаад харилцааны сайд болон Хууль зүй, дотоод хэргийн сайд нар 2026 оны 07 дугаар сарын 06-ны өдөр хамтран баталсан байх бөгөөд уг хуулийн төслийг 1 зүйлтэй боловсруулсан байна.

Хуулийн төслийг дараах байдлаар боловсруулсан байна. Үүнд:

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2026 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**НӨХЦӨЛТ ЗЭЭЛИЙН ЕРӨНХИЙ ХЭЛЭЛЦЭЭРТ
НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ ХАВСРАЛТ
СОЁРХОН БАТЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Улаанбаатар хотноо 2017 оны 05 дугаар сарын 09-ний өдөр Монгол Улсын Засгийн газар, Бүгд Найрамдах Польш Улсын Засгийн газар хооронд байгуулсан Нөхцөлт зээлийн ерөнхий хэлэлцээрт нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хавсралтыг Монгол Улсын Засгийн газрын өргөн мэдүүлснээр соёрхон баталсугай.

¹ <https://legalinfo.mn/mn/detail/11119> 8.1.4.энэ хуулийн 17, 18 дугаар зүйлд заасны дагуу хууль тогтоомжийн төслийн үр нөлөөний үнэлгээ, зардлын тооцоог хийх;

² <https://legalinfo.mn/mn/detail/11993>

ГАРЫН ҮСЭГ

ХОЁР.ХУУЛИЙН ТӨСЛИЙГ ҮНЭЛЭХ ШАЛГУУР ҮЗҮҮЛЭЛТИЙГ СОНГОСОН БАЙДАЛ, ҮНДЭСЛЭЛ

Тус үнэлгээний ажлыг хийж гүйцэтгэхдээ хуулийн төслийн зорилго, хамрах хүрээ, зохицуулах асуудалтай уялдуулан, аргачлалд дурдсан 6 шалгуур үзүүлэлтээс хуулийн төслийн үр нөлөөг үнэлж, гарах үр дагаврыг урьдчилан тогтоож чадахуйц дараах 2 шалгуур үзүүлэлтийг сонголоо. Үүнд:

- 1.Зорилгод хүрэх байдал;
- 2.Харилцан уялдаа зэрэг болно.

“Зорилгод хүрэх байдал” гэсэн шалгуур үзүүлэлтийн хүрээнд хуулийн төсөл болон түүний зорилго нь хуулийн төслийн үзэл баримтлалд тусгасан зорилгын хүрээнд боловсруулагдсан болон бодит үндэслэл, шаардлагад нийцэж буй байдал, хуулийн төсөлд тусгагдсан зохицуулалтууд нь төслийн зорилгыг хангахад чиглэсэн болоод хүргэх боломжтой эсэхийг үнэлнэ.

“Харилцан уялдаа” шалгуур үзүүлэлтийн хүрээнд хуулийн төслийг бүхэлд нь Монгол Улсын Үндсэн хууль холбогдох бусад хуультай болон хуулийн төслийн зохицуулалт өөр хоорондоо нийцсэн эсэхийг аргачлалд заасан асуултад хариулах байдлаар үнэлгээг хийхээр тооцов.

ГУРАВ.ХУУЛИЙН ТӨСЛӨӨС ҮР НӨЛӨӨГ ҮНЭЛЭХ ХЭСГИЙГ ТОГТООСОН БАЙДАЛ

Хуулийн төслийг 1 зүйлтэй боловсруулсан тул үнэлэгдэх зүйл, хэсгийг сонгохдоо хууль зүйн хувьд шууд үр дагавар үүсгэж байгаа, үзэл баримтлалын буюу зарчмын шинжтэй, зохицуулалтыг сонгосон болно.

1. Зорилгод хүрэх байдал шалгуур үзүүлэлтийн хүрээнд

Хуулийн төслийн үзэл баримтлалыг судлан үзэхэд хууль санаачлагч нь доор дурдсан зорилгыг дэвшүүлж, түүнийг хангах үүднээс хуулийн төслийг боловсруулсан байна. Аргачлалд заасны дагуу уг зорилгод хүрэх чиглэлээр хуулийн төсөлд тусгагдсан зүйлийг сонгон “зорилгод хүрэх байдал”-ыг үнэлэх юм.

Нөхцөлт зээлийн ерөнхий хэлэлцээрт нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хавсралт соёрхон батлах тухай хуулийн төслийг Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлд заасан хуульд өөрчлөлт оруулах хуулийн төслийн төрлөөр боловсруулсан тул хавсралт батлах тухай зүйлийг сонгож үнэлгээг хийх юм.

Хуулийн төслийн үзэл баримтлалд тусгагдсан зорилго	Зорилгыг хангахад чиглэгдсэн хуулийн төслийн зүйл
<u>Зорилго:</u> - Зээлийн хэлэлцээрийн хүрээнд хэрэгжиж буй “Аймгуудын бохир ус цэвэрлэх байгууламжийг өргөтгөн шинэчлэх, шинээр барих төсөл”-ийн хүрээнд Дорнод аймагт хоногт 5000 м3 бохир ус цэвэрлэх байгууламжийг шинээр барих түлхүүр гардуулах нөхцөлтэй гэрээг байгуулсан боловч төсөл хэрэгжүүлэгч байгууллагын зүгээс цэвэрлэх байгууламжийн хүчин чадлыг 10000 м3 болгон нэмэгдүүлснээр тус цэвэрлэх байгууламжийн худалдан авах ажиллагааг дахин зарлаж, гэрээ байгуулахад Нөхцөлт зээлийн ерөнхий хэлэлцээрийн 3 дугаар зүйлийн 2-т нэмэлт, өөрчлөлт оруулан гэрээг 2026 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдөр хүртэл сунгах, тус байгууламж болон Орхон аймгийн хатуу хог боловсруулах үйлдвэрийн барилгын ажлын гүйцэтгэл удааширч байгаатай холбогдуулан, барилга байгууламжийг дуусгаж, эцсийн төлбөр тооцоо гүйцэтгэхэд Нөхцөлт зээлийн ерөнхий хэлэлцээрийн 8 дугаар зүйлд заасан санхүүжилтийн эцсийн хугацааг 3 жилээр сунгах зайлшгүй шаардлага үүсэж, Нөхцөлт зээлийн ерөнхий хэлэлцээрт нэмэлт, өөрчлөлт оруулсан. - Тус нэмэлт, өөрчлөлтийг Олон улсын гэрээний тухай хуулийн 26 дугаар зүйлийн 26.3 дахь хэсэгт заасны дагуу соёрхон баталсан олон улсын гэрээ бөгөөд Улсын Их Хурлаар заавал соёрхон батлуулах шаардлагатай тул энэхүү шаардлагад тулгуурлан Нөхцөлт зээлийн ерөнхий хэлэлцээрт нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хавсралтыг соёрхон батлах тухай хуулийн төслийг боловсруулна.	1 дүгээр зүйл. Улаанбаатар хотноо 2017 оны 05 дугаар сарын 09-ний өдөр Монгол Улсын Засгийн газар, Бүгд Найрамдах Польш Улсын Засгийн газар хооронд байгуулсан Нөхцөлт зээлийн ерөнхий хэлэлцээрт нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хавсралтыг Монгол Улсын Засгийн газрын өргөн мэдүүлснээр соёрхон баталсугай.

2. Харилцан уялдаа шалгуур үзүүлэлтийн хүрээнд

Уг шалгуур үзүүлэлтийн хүрээнд хуулийн төслийг бусад хуультай нийцсэн, уялдсан эсэхийг бүхэлд нь шалгана.

ДӨРӨВ. ШАЛГУУР ҮЗҮҮЛЭЛТЭД ТОХИРОХ ШАЛГАХ ХЭРЭГСЛИЙН ДАГУУ ХУУЛИЙН ТӨСЛИЙН ҮР НӨЛӨӨГ ҮНЭЛСЭН БАЙДАЛ

Шалгуур үзүүлэлтийг дараах шалгах хэрэгслийн дагуу хуулийн төслийн үр нөлөөг үнэлэх болно.

№	Шалгуур үзүүлэлт	Шалгах хэрэгсэл
1	Зорилгод хүрэх байдал	Зорилгод дүн шинжилгээ хийх
2	Харилцан уялдаа	Харилцан уялдаатай эсэхийг шалгаж, үнэлэх

4.1.Зорилгод хүрэх байдал шалгуур үзүүлэлтийн үнэлгээ:

Зорилго. Нөхцөлт зээлийн ерөнхий хэлэлцээрийн 8 дугаар зүйлд заасан санхүүжилтийн эцсийн хугацааг 3 жилээр сунгах зайлшгүй шаардлага үүссэн тул талууд Нөхцөлт зээлийн ерөнхий хэлэлцээрт нэмэлт, өөрчлөлт оруулсан. Энэхүү нэмэлт, өөрчлөлтийг Олон улсын гэрээний тухай хуулийн 26 дугаар зүйлийн 26.3 дахь хэсэгт заасны дагуу соёрхон баталсан олон улсын гэрээ бөгөөд Улсын Их Хурлаар заавал соёрхон батлуулах шаардлагатай.

1 дүгээр зүйл. Улаанбаатар хотноо 2017 оны 05 дугаар сарын 09-ний өдөр Монгол Улсын Засгийн газар, Бүгд Найрамдах Польш Улсын Засгийн газар хооронд байгуулсан Нөхцөлт зээлийн ерөнхий хэлэлцээрт нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хавсралтыг Монгол Улсын Засгийн газрын өргөн мэдүүлснээр соёрхон баталсугай.

Монгол Улсын Засгийн газар, Бүгд Найрамдах Польш Улсын Засгийн газар хооронд байгуулсан Нөхцөлт зээлийн ерөнхий хэлэлцээрийг соёрхон батлах тухай хуулийн Хэрэгжилтийн үр дагаврын үнэлгээний тайланд дараах тайлбар, үндэслэлийг дурдсан байна.

- Монгол Улсын Засгийн газар, Бүгд Найрамдах Польш Улсын Засгийн газар хооронд 50.0 сая еврогийн, жилийн 0.15 хувийн хүүтэй нэн хөнгөлөлттэй Нөхцөлт зээлийн ерөнхий хэлэлцээрийг 2017 оны 05 дугаар сарын 09-ний өдөр байгуулсан бөгөөд 2017 оны 06 дугаар сарын 09-ний өдөр УИХ-аас соёрхон баталсан³. Энэхүү хэлэлцээрт талууд харилцан тохиролцсоны үндсэн дээр 2019 оны 07 дугаар сарын 09-ний өдөр⁴, 2021 оны 03 дугаар сарын 11-ний өдөр⁵ тус тус нэмэлт, өөрчлөлт оруулсан.
- Хэлэлцээрийн хүрээнд хөдөө аж ахуй, дэд бүтэц, байгаль орчны хамгаалал, эрүүл мэндийн салбарт 6 төслийг хэрэгжүүлэхээр тогтсон боловч Монгол Улсын Засгийн газрын 2018 оны 01 дүгээр сарын 24-ний өдрийн 25 дугаар тогтоол, 2024 оны 03 дугаар сарын 06-ны өдрийн 94 дүгээр тогтоол, 2025 оны 02 дугаар сарын 26-ны өдрийн 113 дугаар тогтоолоор дараах 5 төслийг хэрэгжүүлэх болсон. Үүнд:
 - Аймгуудын бохир ус цэвэрлэх байгууламжийг өргөтгөн шинэчлэх, шинээр барих төсөл – 27.35 сая евро;
 - Гал түймэртэй тэмцэх техник тоног төхөөрөмжийг шинэчлэх төсөл – 3 сая евро;

³ <https://legalinfo.mn/mn/detail?lawId=12711>

⁴ <https://legalinfo.mn/mn/detail?lawId=14677>

⁵ <https://legalinfo.mn/mn/detail?lawId=16207241614771>

3. Гамшиг, ослын үед үүрэг гүйцэтгэх хээрийн хөдөлгөөнт эмнэлэг төсөл – 6.5 сая евро;
 4. Эрдэнэт хотын хатуу хог боловсруулах үйлдвэр байгуулах, хог хаягдлыг татан зайлуулах менежментийг сайжруулах төсөл – 9 сая евро;
 5. Орон нутагт явуулын эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх тусгай тоноглогдсон автомашин ханган нийлүүлэх төсөл – 4.15 сая евро.
- Өнөөдрийн байдлаар дээрх 5 төслөөс 3 төсөл амжилттай хэрэгжиж, бүрэн дууссан бөгөөд үлдсэн 2 төсөл болох “Аймгуудын бохир ус цэвэрлэх байгууламжийг өргөтгөн шинэчлэх, шинээр барих” төсөл 84.5 хувь, “Эрдэнэт хотын хатуу хог боловсруулах үйлдвэр байгуулах, хог хаягдлыг татан зайлуулах менежментийг сайжруулах” төсөл 90 хувийн хэрэгжилттэй байна.
 - Аймгуудын бохир ус цэвэрлэх байгууламжийг өргөтгөн шинэчлэх, шинээр барих төслийн хүрээнд баригдах Дорнод аймгийн бохир ус цэвэрлэх байгууламжийн хүчин чадал өөрчлөгдсөнөөс худалдан авах ажиллагааг дахин зарлаж, гэрээ байгуулахад Нөхцөлт зээлийн ерөнхий хэлэлцээрийн 3 дугаар зүйлийн 2-т нэмэлт, өөрчлөлт оруулан гэрээг 2026 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдөр хүртэл сунгах, тус байгууламж болон Орхон аймгийн хатуу хог боловсруулах үйлдвэрийн барилгын ажлын гүйцэтгэл удааширч байгаатай холбогдуулан, барилга байгууламжийг дуусгаж, эцсийн төлбөр тооцоо гүйцэтгэхэд Нөхцөлт зээлийн ерөнхий хэлэлцээрийн 8 дугаар зүйлд заасан санхүүжилтийн эцсийн хугацааг 3 жилээр сунгах асуудлаар Польшийн талтай эцэслэн тохиролцон, Нөхцөлт зээлийн ерөнхий хэлэлцээрийн нэмэлт, өөрчлөлтийн хавсралтад талууд 2026 оны 05 дугаар сарын 22-ны өдөр гарын үсэг зурсан байна.
 - Дээрх нэмэлт, өөрчлөлт нь Олон улсын гэрээний тухай хуулийн 26 дугаар зүйлийн 26.3 дахь хэсэгт заасны дагуу соёрхон баталсан олон улсын гэрээ бөгөөд Улсын Их Хурлаар заавал соёрхон батлуулах шаардлагатай тул энэхүү шаардлагад тулгуурлан Нөхцөлт зээлийн ерөнхий хэлэлцээрт нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг боловсруулсан байна.

Нөхцөлт зээлийн ерөнхий хэлэлцээрийн дагуу хэрэгжиж буй “Аймгуудын бохир ус цэвэрлэх байгууламжийг өргөтгөн шинэчлэх, шинээр барих” төсөл болон “Эрдэнэт хотын хатуу хог боловсруулах үйлдвэр байгуулах, хог хаягдлыг татан зайлуулах менежментийг сайжруулах” төслүүдийн хэрэгжилтийг хангаж, дуусгахад хэлэлцээрийн хугацааг сунгах зайлшгүй хэрэгцээ, шаардлага бий болсныг тогтоож, тодорхойлсон бөгөөд энэхүү хэрэгцээ, шаардлагад үндэслэн Нөхцөлт зээлийн ерөнхий хэлэлцээрт нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хавсралт соёрхон батлах тухай хуулийн төслийг боловсруулсан байна.

Хэрэгжилтийн үр дагаврын үнэлгээний тайлангийн зөвлөмж, үнэлгээгээр **“Монгол Улсын Засгийн газар, Бүгд Найрамдах Польш Улсын Засгийн газар хооронд 2017 оны 05 дугаар сарын 09-ний өдөр байгуулсан Нөхцөлт зээлийн ерөнхий хэлэлцээрийн нэмэлт, өөрчлөлтийг хавсралтаар оруулж, соёрхон батлуулах нь хамгийн оновчтой хувилбар”** гэж тогтоосон бөгөөд хуулийн төслийн хувьд **“Нөхцөлт зээлийн ерөнхий хэлэлцээрийн нэмэлт, өөрчлөлтийг хавсралтаар оруулж, соёрхон батлах нь зүйтэй”** гэж шийдвэрлэсэн байна. Иймээс, дээр дурдсан Зорилгод тусгасан асуудлыг Хуулийн төслийн 1 дүгээр зүйлд заасан зохицуулалт шийдвэрлэж, уг зорилго хангагдахаар боловсруулагдсан гэж үзэв.

4.2.Харилцан уялдаа шалгуур үзүүлэлтийн үнэлгээ

Харилцан уялдаа шалгуур үзүүлэлтийн хүрээнд хуулийн төслийн зохицуулалт нь хүчин төгөлдөр бусад хууль тогтоомжтой болон өөр хоорондоо болон Монгол Улсын бусад хууль тогтоомжтой харилцан уялдаж нэгдмэл болж чадаж байгаа эсэхийг Аргачлалд заасан шалгуур асуултуудын хүрээнд шалгаж тогтоолоо.

№	Асуулт	Хариулт
1	Хуулийн төслийн зохицуулалт тухайн хуулийн зорилттой нийцэж байгаа эсэх;	Хуулийн төслийн үзэл баримтлалаар тавьсан зорилгодоо нийцсэн байна.
2	Хуулийн төслийн “Хууль тогтоомж” гэсэн хэсэгт заасан хуулиудын нэр тухайн харилцаанд хамаарах хууль мөн эсэх;	Хуулийн төсөлд “Хууль тогтоомж” гэсэн хэсэг зохицуулагдаагүй.
3	Хуулийн төсөлд тодорхойлсон нэр томьёо тухайн хуулийн төслийн болон бусад хуулийн нэр томьёотой нийцэж байгаа эсэх;	Нийцсэн байна.
4	Хуулийн төслийн зүйл, заалт тухайн хуулийн төсөл болон бусад хуулийн заалттай нийцэж байгаа эсэх;	Нийцсэн байна.
5	Хуулийн төслийн зүйл, заалт тухайн хуулийн төслийн болон бусад хуулийн заалттай давхардсан эсэх;	Хуулийн төслийн зохицуулалтаар бусад хууль хооронд аливаа давхардал үүсэх зохицуулалт агуулаагүй байна.
6	Хуулийн төслийг хэрэгжүүлэх этгээдийг тодорхой тусгасан эсэх;	Нийцсэн байна.
7	Хуулийн төсөлд шаардлагатай зохицуулалтыг орхигдуулсан эсэх;	Орхигдуулаагүй байна.
8	Хуулийн төсөлд төрийн байгууллагын гүйцэтгэх чиг үүргийг давхардуулан тусгасан эсэх;	Хуулийн төслийн зохицуулалтаар төрийн байгууллагын гүйцэтгэх чиг үүргийг давхардуулан тусгаагүй байна.
9	Төрийн байгууллагын чиг үүргийг төрийн бус байгууллага, мэргэжлийн холбоодоор гүйцэтгүүлэх боломжтой эсэх;	Ийм зохицуулалт тусгагдаагүй байна.
10	Татварын хуулиас бусад хуулийн төсөлд албан татвар, төлбөр, хураамж тогтоосон эсэх;	Ийм зохицуулалт тусгагдаагүй байна.
11	Тухайн хуулийн төсөлд тусгасан тусгай зөвшөөрөлтэй холбоотой зохицуулалтыг Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хуульд тусгасан эсэх;	Ийм зохицуулалт тусгагдаагүй байна.
12	Монгол Улсын Үндсэн хууль болон Монгол Улсын олон улсын гэрээнд заасан хүний эрхийг хязгаарласан зохицуулалт тусгасан эсэх;	Хуулийн төсөлд хүний эрхийг хязгаарласан зохицуулалт тусгагдаагүй байна.
13	Хуулийн төслийн зүйл, заалт жендерийн эрх тэгш байдлыг хангасан эсэх;	Хуулийн төсөлд ийм зохицуулалт шаардлагагүй бөгөөд жендерийн эрх тэгш байдлыг зөрчихүйц зохицуулалт тусгагдаагүй байна.
14	Хуулийн төсөлд шударга бус өрсөлдөөнийг бий болгоход чиглэсэн заалт тусгагдсан эсэх;	Хуулийн төсөлд шударга бус өрсөлдөөнийг бий болгоход чиглэсэн заалт тусгагдаагүй байна.
15	Хуулийн төсөлд авлига, хүнд суртлыг бий болгоход чиглэсэн заалт тусгагдсан эсэх;	Хуулийн төсөлд авлига, хүнд суртлыг бий болгоход чиглэсэн заалт тусгагдаагүй байна.

16	Хуулийн төсөлд тусгасан хориглосон хэм хэмжээг зөрчсөн этгээдэд хүлээлгэх хариуцлагын талаар тодорхой тусгасан эсэх.	Ийм зохицуулалт тусгагдаагүй байна.
----	--	-------------------------------------

ТАВ. ДҮГНЭЛТ, ЗӨВЛӨМЖ

Нөхцөлт зээлийн ерөнхий хэлэлцээрт нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хавсралт соёрхон батлах тухай хуулийн төслийн үр нөлөөг Засгийн газрын 2016 оны 59 дүгээр тогтоолын 3 дугаар хавсралтаар батлагдсан “Хууль тогтоомжийн төслийн үр нөлөөг үнэлэх аргачлал”-ын дагуу тооцож хуулийн төслийг нийтэд нь ерөнхий байдлаар үнэллээ.

Хуулийн төслийг Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн холбогдох зүйл, Хууль тогтоомжийн төсөл боловсруулах аргачлалын дагуу боловсруулсан нь тавигдаж буй шаардлагыг хангасан байна.

Хуулийн төслийн үзэл баримтлалаар тодорхойлсон зорилгыг хангасан, практикт хэрэгжих бүрэн боломжтой, хуулийн төслийн томъёолол нь ойлгомжтой, хоёрдмол утга санаагүй, тодорхой, Монгол Улсын үндсэн хууль, бусад хууль тогтоомж болон тухайн хуулийн зүйл, заалттай давхардаагүй, зөрчилдөөгүй гэж дүгнэж байна.

Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 34.4 дэх хэсэгт гадаад улс, олон улсын байгууллага, гадаад улсын болон олон улсын банк, санхүүгийн байгууллагаас авах зээл, тусламжийн талаарх олон улсын гэрээг орчуулах, орчуулгыг хянан баталгаажуулах үүргийг тухайн асуудлыг эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага хүлээхээр заасны дагуу Сангийн яамнаас олон улсын гэрээний орчуулгыг баталгаажуулсан болно.

Иймд, Хууль тогтоомжийн төслийн үр нөлөөг үнэлэх аргачлалын дагуу хуулийн төслийн эх бичвэрийн агуулгад тавих нийтлэг шаардлага, хуулийн төслийн уялдаа холбоо хангагдсан байна гэж үзлээ.

Аргачлалд заасан доор дурдсан шалгуур үзүүлэлтийн хүрээнд дараах дүгнэлтийг гаргав:

“Зорилгод хүрэх байдал” шалгуур үзүүлэлтээр

Хуулийн төсөл нь үзэл баримтлалд тусгагдсан зорилгуудыг хангахад чиглэсэн, холбогдох зохицуулалтыг бүрэн тусгасан байна.

“Харилцан уялдаа” шалгуур үзүүлэлтээр:

Хуулийн төсөл нь Үндсэн хууль, бусад хүчин төгөлдөр үйлчилж байгаа хууль тогтоомжтой зөрчилдөөгүй, заалтууд давхардаагүй, хуулиар зохицуулах шаардлагатай зохицуулалтыг орхигдуулаагүй гэж үзэж байна.

Монгол Улсын Үндсэн хууль болон Монгол Улсын олон улсын гэрээнд заасан хүний эрхийг хязгаарласан зохицуулалт болон шударга бус өрсөлдөөн, авлига, хүнд суртлыг бий болгоход чиглэсэн заалт хуулийн төсөлд тусгагдаагүй байна. Мөн хуулийн төсөлд албан татвар, төлбөр, хураамж тогтоогоогүй байна.

-----oOo-----

НӨХЦӨЛТ ЗЭЭЛИЙН ЕРӨНХИЙ ХЭЛЭЛЦЭЭРТ НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ ХАВСРАЛТ СОЁРХОН БАТЛАХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН ТӨСЛИЙН ЗАРДЛЫН ТООЦООНЫ ТАЙЛАН

Засгийн газрын 2016 оны 59 дүгээр тогтоолын 4 дүгээр хавсралтаар батлагдсан Хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдон гарах зардлын тооцоо хийх аргачлал /цаашид “аргачлал” гэх/-д заасны дагуу **Нөхцөлт зээлийн ерөнхий хэлэлцээрт нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хавсралт соёрхон батлах тухай хуулийн төсөл** /цаашид “Хуулийн төсөл” гэх/-ийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдон тухайн аргачлалд заасан зардлууд гарах эсэхийг шинжлэн судлав.

Үнэлгээ хийхээр сонгож авсан хуулийн төслийг хуульд өөрчлөлт оруулах хуулийн төсөл хэлбэрээр боловсруулсан байна. “Аргачлал”-ын 1.5-д заасны дагуу иргэн, хуулийн этгээдийн зардал болон төрийн байгууллага буюу төсөвт үүсэх зардлыг тооцов.

Хуулийн төсөлд иргэнд болон хуулийн этгээдэд шууд зардал үүсгэсэн заалт байхгүй, иргэн болон хуулийн этгээдэд хамааралтай нэмж гүйцэтгэх үүргийн талаар тусгаагүй байна. Иймд, хуулийн төсөл батлагдсанаар шууд үүсэх зардал байхгүй болно.

Хуулийн төслийн үйлчлэлд хамаарч байгаа “Аймгуудын бохир ус цэвэрлэх байгууламжийг өргөтгөн шинэчлэх, шинээр барих” төсөл болон “Эрдэнэт хотын хатуу хог боловсруулах үйлдвэр байгуулах, хог хаягдлыг татан зайлуулах менежментийг сайжруулах” төслүүдийн үйл ажиллагааг Нөхцөлт зээлийн хэлэлцээрт заасан гадаад зээлийн эх үүсвэрээр санхүүжүүлдэг болно.

Тус хэлэлцээр нь 50.0 сая еврогийн, 28 жилийн хугацаатай, жилийн хүү нь 0.15 хувь, үндсэн төлбөрөөс 5 жил чөлөөлөгдөх нэн хөнгөлөлттэй нөхцөлтэй зээлийн хэлэлцээр бөгөөд хэлэлцээрийн 6.1, 6.2-т заасны дагуу зээлийн ашиглалт бүрээр хүү, үндсэн төлбөрөөс чөлөөлөгдөх хугацааг тооцож байгаа учраас хэлэлцээрийн хугацаа сунгаснаар ямар нэгэн нэмэлт зардал гарахгүй болно.

Өөрөөр хэлбэл, хуулийн төсөл батлагдсанаар нөхцөлт зээлийн хэлэлцээрийн хугацааг сунгаж буй хэдий ч эдгээр төслийн үйл ажиллагааг батлагдсан олон улсын зээлийн гэрээ, хэлэлцээрийн дагуу олгогдсон санхүүжилтийн эх үүсвэрээр санхүүжүүлж буй тул улсын төсөвт сөрөг нөлөө, ачаалал үзүүлэхгүй юм.

Түүнчлэн, хуулийн төсөл батлагдсанаар шинээр төрийн байгууллагын нэгж байгуулах, эсхүл төрийн албаны бүтэц, орон тоонд нэмэлт оруулах, мөн холбогдох бусад зардал нэмэгдэх шаардлага үүсэхээргүй байна. Иймд, төрийн байгууллагын зардал гарахгүй гэж тооцов.

Дүгнэлт: Энэхүү хуулийн төслийг хэрэгжүүлэхэд улсын төсөвт дарамт учруулахгүй, иргэн, хуулийн этгээдэд нэмэлт зардал үүсэхгүй, улсын төсөвт шинээр нэмэлт зардал бий болохгүй болно.
--